

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Ιστορικό Ανάθεσης

Η ΓΣΕΣ του Τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης ανέθεσε την Ακαδημαϊκή Αποτίμηση και Αξιολόγηση του ΠΜΣ στην Επιτροπή Μεταπτυχιακού Προγράμματος αποτελούμενη από τον Διευθυντή του ΠΜΣ Αν. Καθηγητή Ηλία Πλασκοβίτη, τον Καθηγητή Αθαν. Παπαδασκαλόπουλο και τον Καθηγητή Σ. Λώλο. Η Επιτροπή συνεργάστηκε με τον Πρόεδρο του Τμήματος, τους Διευθυντές των Τομέων, τους Διδάσκοντες στο ΠΜΣ και με μεταπτυχιακούς φοιτητές. Έλαβε υπ' όψη και αξιοποίησε επίσης, δύο παλαιότερες Εκθέσεις Αξιολόγησης, συνταγμένες από εξωτερικούς κριτές, καθώς και παλαιότερες προτάσεις και θέσεις των διδασκόντων και των μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα θέματα της Έκθεσης συζητήθηκαν σε επανειλημμένες συνεδριάσεις των Επιτροπών Προγράμματος και σε ΓΣΕΣ.

Η έκθεση συντάχθηκε σε ένα περιβάλλον δύσκολο, αξιοποιήθηκε όμως η προηγούμενη εμπειρία και η βούληση να προχωρήσει η ανάπτυξη του ΠΜΣ.

Η βελτίωση της διαδικασίας προϋποθέτει την γενικότερη συμφωνία για την αξιολόγηση και κυρίως στην προβολή του καθαρά ακαδημαϊκού της χαρακτήρα.

2. Σκοπός και Λειτουργία του Τμήματος

Το Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης είναι εγκατεστημένο, μαζί με το Πάντειο Πανεπιστήμιο στα όρια των Δήμων Αθήνα και Καλλιθέας. Οι λειτουργίες του είναι διεσπαρμένες σε τρία κτήρια (Διεσπαρμένες αίθουσες διδασκαλίας και διεσπαρμένα γραφεία ΔΕΠ).

Το Τμήμα ιδρύθηκε το 1989. Έχει 26 μέλη ΔΕΠ και 3 διοικητικούς υπαλλήλους. Οι εισαγόμενοι προπτυχιακοί φοιτητές ανέρχονται σε 230 και οι μεταπτυχιακοί σε 25, κατ' έτος. Ο αριθμός των ΥΔ ανέρχεται σε 60.

Σκοπός του Τμήματος είναι η κατάρτιση στελεχών των κρατικών υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των υπηρεσιών προγραμματισμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και των αποκεντρωμένων παραρτημάτων των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων, η διεξαγωγή έρευνας για αστικά και περιφερειακά προβλήματα της χώρας και η προώθηση των αρχών της περιφερειακής επιστήμης.

Σύμφωνα με την οπτική της Ακαδημαϊκής Κοινότητας του Τμήματος, το ΤΟΠΑ είναι ένα Τμήμα Οικονομικής Περιφερειακής Ανάπτυξης με σαφώς Οικονομικό Χαρακτήρα, χωρίς όμως να παραβλέπει γνωστικά αντικείμενα αναγκαία για τον σκοπό αυτό, όπως η Χωροταξία, Πολεοδομία, Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών κτλ. Έτσι δεν υπάρχει καμία διάσταση από τους επίσημα διατυπωμένους σκοπούς του Τμήματος, οι οποίοι σε γενικές γραμμές επιτυγχάνονται. Προς το παρόν η ΓΣ και η ΓΣΕΣ δεν έχει θέση θέμα αναθεώρησης των επίσημων στόχων του Τμήματος.

Το Τμήμα είναι διαρθρωμένο σε δύο Τομείς:

- Περιφερειακής Επιστήμης
- Πολιτικής Οικονομίας

Η διάρθρωση αυτή κρίνεται ότι βοηθά στην εύρυθμη λειτουργία του ΤΟΠΑ και την αντίληψη για την αποστολή του. Στο ΤΟΠΑ λειτουργούν οι Επιτροπές

- Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών
- Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Υφίσταται Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας ΠΜΣ

3. Προγράμματα Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών

3.1 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (M.Sc.)

Το ΠΜΣ «Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης» είναι διετούς διάρκειας και ανήκει στο ΤΟΠΑ. Το ΠΜΣ ΟΠΑ ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1975 ως Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης και ήταν το πρώτο αναγνωρισμένο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην Ελλάδα που χορηγούσε πτυχίο ισότιμο με Master. Το 1989 αυτό το

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα εντάχθηκε στο Τμήμα. Το ΠΜΣ ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος. Ανταποκρίνεται επίσης στις απαιτήσεις της κοινωνίας, δεδομένου ότι οι πρώτοι του απόφοιτοι στελεχώνουν Υπουργεία, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Τράπεζες, Γραφεία Μελετών, σε μια περίοδο που δεν υπήρχε άλλο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην Ελλάδα. Και σήμερα οι απόφοιτοι του στελέχωσαν φορείς τόσο στο χώρο της Περιφερειακής Ανάπτυξης όσο και στον γενικότερο χώρο της Οικονομίας.

Παρ' ότι έχουν γίνει συχνά συζητήσεις για την προσαρμογή του ΠΜΣ, θεωρείται ότι σε γενικές γραμμές η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του ΠΜΣ είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο. Οι προτάσεις βελτίωσης που συζητούνται αφορούν:

- Την συνεχή προσαρμογή του Περιεχομένου των μαθημάτων
- Την ανάγκη να προσδιορισθεί μία μεγαλύτερη εξειδίκευση (πχ βασικές κατευθύνσεις εξειδίκευσης)
- Την μείωση ή όχι του χρόνου σπουδών

Η διαδικασία επιλογής των Μεταπτυχιακών Φοιτητών έχει ως εξής:

- Υποβολή Φακέλου Υποψηφιότητας
- Γραπτή Εξέταση στην Αγγλική Γλώσσα
- Προφορική εξέταση στα Μαθήματα
 - Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική
 - Χωροταξία, Πολεοδομία
 - Μαθηματικά, Στατιστική
 - Οικονομική θεωρία
- Γραπτή Εξέταση σε θέματα Οικονομικής Επικαιρότητας
- Συνέντευξη

Η διαδικασία είναι αυστηρή, μειώνει τον αριθμό υποψηφίων, αλλά επιτρέπει την επιλογή καλών φοιτητών και κυρίως όταν ενδιαφέρονται ουσιαστικά για το αντικείμενο των σπουδών.

Η Χρηματοδότηση του ΠΜΣ γίνεται με κρατική επιχορήγηση δεδομένου ότι δεν υπάρχουν δίδακτρα. Το πρόβλημα που υπάρχει αφορά

στην λειτουργία των Οικονομικών Υπηρεσιών του Παντείου Πανεπιστημίου και στις χρονοβόρες διαδικασίες εκταμίευσης των πόρων.

Η διεθνής διάσταση του ΠΜΣ διασφαλίζεται μέσω της συμμετοχής και διοικητικής εμπλοκής των διδασκόντων σε σημαντικούς επιστημονικούς φορείς όπως η European Regional Science Association και μέσω της οργάνωσης Συνεδρίων, με ειδικά Τμήματα για Νέους Επιστήμονες, Ημερίδων κτλ.

3.2 Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Για τη βελτίωση της ανταπόκρισης του ΠΔΣ στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της Κοινωνίας αλλά και για την βελτίωση της δομής του, προβλέπονται οι ακόλουθες διαδικασίες:

- Έκδοση Ειδικού Φυλλαδίου για τις υποχρεώσεις των Υποψ. Διδακτόρων σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του ΠΜΣ.
- Υποβολή εικοσασέλιδου Τεύχους Πρότασης Διδακτορικής Διατριβής, εξέταση της υποψηφιότητας από τον αρμόδιο Τομέα και τελική έγκριση από την ΓΣΕΣ.
- Συμπλήρωση Ειδικού Εντύπου Προγραμματισμού εργασιών του Υποψήφιου Διδάκτορα και Ειδικού Εντύπου Αξιολόγησης ανα εξάμηνο
- Λειτουργία Σεμιναρίου Υποψηφίων Διδακτόρων ανά Ακαδημαϊκό Εξάμηνο.
- Υποχρέωση του ΥΔ για μια τουλάχιστον δημοσίευση σε επιστημονική Περιοδικό με κριτές.

Με βάση τα ανωτέρω η διαδικασία επιλογής αλλά και η παρακολούθηση της πορείας των υποψ. διδακτόρων κρίνεται ικανοποιητική.

Υπάρχει όμως γενικότερο θέμα ένταξης των Υποψ. Διδακτόρων στην Εκπαιδευτική και στην Ερευνητική λειτουργία του Τμήματος. Το πρόβλημα αυτό υπάρχει λόγω της ουσιαστικής απουσίας ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ για Υποψήφιους Διδάκτορες αλλά και ανυπαρξίας πολιτικής για την δημιουργία

χώρων εργασίας και την προμήθεια εξοπλισμού (γραφεία, Η/Υ κτλ) για τους Υποψήφιους Διδάκτορες.

Στο Τμήμα μας το κενό αυτό εν μέρει καλύπτει η λειτουργία δύο ΕΠΠ, του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ινστιτούτου Αστικού Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού και ενός Εργαστηρίου (Οικονομικής Έρευνας και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών).

Η διεθνής διάσταση, κάτω από τις δύσκολες συνθήκες που προαναφέρθηκαν, διασφαλίζονται από τη συμμετοχή των Υποψηφίων Διδασκόντων σε Διεθνή Επιστημονικά Συνέδρια και από την υποχρέωσή τους για μία τουλάχιστον δημοσίευση σε Επιστημονικό Περιοδικό με κριτές.

4. Διδακτικό Έργο

Το Διδακτικό Προσωπικό προέρχεται τόσο από το Τμήμα όσο και από άλλα ΑΕΙ. Για τους διδάσκοντες δεν υπάρχει πρόσθετη αμοιβή. Η επιτροπή θεωρεί ότι έχει γίνει η καλύτερη δυνατή επιλογή προσωπικού.

Ως εκπαιδευτικά βοηθήματα αξιοποιούνται ελληνικά και ξενόγλωσσα (κυρίως αγγλικά) συγγράμματα.

Το ΠΜΣ χρησιμοποιεί κατ' αποκλειστικότητα τρεις αίθουσες διδασκαλίας και ένα Εργαστήριο Η/Υ.

Το Εργαστήριο Η/Υ διαθέτει 30 θέσεις εργασίας που υπερκαλύπτουν τον αριθμό των Μεταπτυχιακών Φοιτητών. Στεγάζεται στον ίδιο χώρο με το Εργαστήριο Οικονομικής Έρευνας και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και τις αίθουσες διδασκαλίας.

Η αναλογία διδασκόντων διδασκομένων είναι ικανοποιητική, 1:25 στα υποχρεωτικά μαθήματα και σαφώς καλύτερη στα κατ' επιλογήν.

Επειδή τα περισσότερα μαθήματα είναι εξειδικευμένα υπάρχει έντονη σχέση διδασκαλίας και έρευνας και λόγω λειτουργίας, με:

- το ΕΠΠ Περιφερειακής Ανάπτυξης
- το ΕΠΠ Αστικής Περιβάλλοντος και Ανθρώπινου Δυναμικού και
- το Εργαστηρίου Οικονομικής Έρευνας και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών

Επίσης, βασικά Ερευνητικά Έργα του Τμήματος και των ΕΠΙ αφορούν άμεσα την διδασκαλία. Τέτοια έργα είναι, ενδεικτικά:

- Η διαμόρφωση του περιφερειακού Σκέλους του Γ' Κοιν. Πλαισίου Στήριξης 2000-2006 (Υπ. Εθν. Οικονομίας).
- Συμμετοχές στην Διαμόρφωση των
ΠΕΠ Αττικής 2000-2006
ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας 2000-2006
ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2007-2013
- ESPON Ελληνικό Παρατηρητήριο για τη Χωροταξία
- Ερευνητικά Έργα για την Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη στην Ευρώπη, το Περιβάλλον, την Καινοτομία κτλ.

Οι Συνεργασίες του ΠΜΣ έχουν αναπτυχθεί σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό και υπάρχουν ακόμα μεγαλύτερα περιθώρια ανάπτυξης συνεργασιών, κυρίως με ιδρύματα του εξωτερικού.

5. Ερευνητικό Έργο

Θεωρούμε ότι η προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος και του ΠΜΣ είναι σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο. Το ΤΟΠΑ έχει το μεγαλύτερο ερευνητικό έργο στο Πάντειο Πανεπιστήμιο σύμφωνα με εκτιμήσεις της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου. Θεωρούμε ότι αυτό το ερευνητικό έργο είναι ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ στη χώρα μας στον Τομέα της Οικονομικής Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Οι διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές αφορούν

- το ΕΠΙ Περιφερειακής Ανάπτυξης
- το ΕΠΙ ΑΠΑΔ και
- το Εργαστήριο Οικονομικών Ερευνών και ΓΣΠ

Οι δυο πρώτες δομές αναπτύχθηκαν αυτόνομα από το Τμήμα. Το Εργαστήριο έγινε με πολύ σκληρή προσπάθεια του Τμήματος και χρειάζεται ανανέωση και επέκταση του εξοπλισμού του. Όπως ανανέωση και επέκταση χρειάζεται ο εξοπλισμός των μελών ΔΕΠ και η δικτύωση με το Πανεπιστήμιο. Υπάρχει πρόβλημα ακόμη και στην αξιοποίηση της παρούσας

χρηματοδότησης του ΠΜΣ και θεωρούμε ότι μια λύση θα ήταν η διαμόρφωση ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΥ στον Προϋπολογισμό των ΑΕΙ με τίτλο «Ανανέωση και Επέκταση Ερευνητικού Εξοπλισμού των Τμημάτων και των Εργαστηρίων τους», προκειμένου να μην παραμελείται ο ερευνητικός εξοπλισμός των τμημάτων και να μην διοχετεύεται το μεγαλύτερο μέρος των πόρων για την ενίσχυση του εξοπλισμού της διοίκησης ή μόνο της κεντρικής μονάδας μηχανογράφησης.

Η ερευνητική δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ και βαθμός αναγνώρισής της μπορούν να θεωρηθούν ότι βρίσκονται σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο. Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος και του ΠΜΣ παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Επιστημονικές Δημοσιεύσεις και Αναγνώριση Επιστημονικού Έργου των μελών ΔΕΠ του ΤΟΠΑ

Βιβλία και μονογραφίες	38
Άρθρα και κεφάλαια σε βιβλία και σε συλλογικούς επιστημονικούς τόμους	56
Άρθρα δημοσιευμένα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά με κρίση (σύμφωνα με τη βιβλιομετρική βάση αναφοράς Scopus)	140
Επιστημονικές επιμέλειες και μεταφράσεις βιβλίων	8
Άρθρα δημοσιευμένα σε πρακτικά ελληνικών και διεθνών επιστημονικών συνεδρίων	75
Συνολικός αριθμός ετεροαναφορών (τουλάχιστον, σύμφωνα με τις βιβλιομετρικές βάσεις Scopus, Google Scholar, Harzing)	1.900

Το Τμήμα, τα ΕΠΙ και το Εργαστήριό του, έχουν αναπτύξει ερευνητική συνεργασία με ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα του Εσωτερικού και Εξωτερικού. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής φορείς:

Εσωτερικό

Ακαδημία Αθηνών

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Πανεπιστήμιο Πατρών

Πανεπιστήμιο Πειραιά

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΠΙ Ψυχικής Υγιεινής Πανεπιστημίου Αθηνών

Εξωτερικό

London School of Economics (European Institute, ESOC Lab)

Bocconi University (Milano-Italy)

University of Business and Economics (Vienna-Austria)

University of Madrid (Spain)

Nord region- Nordic Center for Spatial Development (Sweden)

GREMI (Italy)

CEFIDEC- Training and Innovation Center (Romania)

University of Geneva- Geography Department (Switzerland)

University of Darmstadt, Germany

University of Oxford, UK

University of Bristol, UK

European University of Florence

University of Twente, Netherlands

University of Warsaw, Poland,

EGE University, Turkey

University of Goetemborg, Sweden

Manheim University, Germany

Velico Turnovo University of Bulgaria

UWE (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αγγλίας, Μπρίστολ)

UW (Πανεπιστήμιο Βαρσοβίας)

POLIMI-DIAP (Πολυτεχνείο Μιλάνου)

UGOT (Πανεπιστήμιο του Γκέτενμποργκ)

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης, Τουρκία
Karlsruhe Research Centre, Germany
National Planning Institute (ISPU), Albania
Institute of Geography, Bulgarian Academy of Science, Bulgaria
National Institute for Research and Development in Urban and Regional
Planning (URBANPROJECT), Romania
Institute of Architecture and Urban Planning of Serbia (IAUS), FR Yugoslavia
CRS HAS (Κέντρο Περιφερειακών Ερευνών της Ουγγρικής Ακαδημίας
Επιστημών)
Πανεπιστήμιο Basilicata, Ν. Ιταλία
NIBR (Νορβηγικό Ινστιτούτο Αστικής και Περιφερειακής Έρευνας)

Το εύρος των συνεργασιών που έχει πραγματοποιήσει το ΤΟΠΑ με την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αποτελεί επίσης βασικό παράγοντα αναγνώρισης του ακαδημαϊκού και ερευνητικού του έργου.

Μεταπτυχιακοί Φοιτητές και Υποψήφιοι Διδάκτορες απασχολούνται σε ερευνητικά έργα του Τμήματος και των ΕΠΙ, η έλλειψη όμως υποτροφιών και ουσιαστικής κρατικής ενίσχυσης, αποτελεί ανασχετικό παράγοντα της ευρείας συμμετοχής των μεταπτυχιακών φοιτητών στην ακαδημαϊκή έρευνα.

6. Σχέση με Κοινωνικούς, Πολιτιστικούς και Παραγωγικούς φορείς (ΚΠΠ)

Το Τμήμα έχει αναπτύξει έντονη συνεργασία με ΚΠΠ φορείς. Η συνεργασία αυτή έχει δυναμική δεδομένου του επιστημονικού προσανατολισμού του Τμήματος.

ΚΠΠ φορείς με τους οποίους έχει αναπτύξει συνεργασία το τμήμα, τα ΕΠΙ και το Εργαστήριό του είναι:

- Επιμελητήρια, όπως το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, Εμποροβιομηχανικά Επιμελητήρια κ.τ.λ.
- Τράπεζες όπως η ΕΤΒΑ, η ΕΤΒΑ-ΒΙΠΕ, η Τράπεζα Πειραιώς κτλ

- Οργανισμοί Τοπικής και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
- Επενδυτικοί και Παραγωγικοί Φορείς, όπως π.χ. ΠΟΤΑ Μεσοσηνίας, ΕΥΔΑΠ, ΕΑΒ κ.τ.λ.
- Πολιτιστικά Ιδρύματα, όπως το Πολιτιστικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ
- Περιβαλλοντικοί Φορείς όπως ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος της Αθήνας.

Οι συνεργασίες αυτές αξιοποιούνται στον πρακτικό εμπλουτισμό της διδακτέας ύλης και του υποστηρικτικού υλικού, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις καλούνται και στελέχη των ΚΠΠ φορέων κάνοντας ειδικές εισηγήσεις στο ΠΜΣ.

Κατά την άποψη μας η συμβολή του ΤΟΠΑ, των ΕΠΙ και του Εργαστηρίου του, στην Τοπική, Περιφερειακή και Εθνική Ανάπτυξη είναι ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ, λόγω της συστηματικής και πολύχρονης εμπλοκής του στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας. Προγράμματα εξαιρετικής σημασίας που έχει εκπονήσει ή εκπονεί το ΤΟΠΑ είναι ενδεικτικά:

- Το Περιφ. Σκέλος του Γ' ΚΠΣ 2000-2006 (Υπ. Εθνικής Οικονομίας)
- Το Πρόγραμμα Καινοτομίας του ΠΕΠ Αττικής 2000-2006 (ΓΓ. Περιφ. Αττικής)
- Το Πρόγραμμα Αστικής Ανάπτυξης του ΠΕΠ Στ. Ελλάδας 2000-2006 (ΓΓ Στ. Ελλάδας)
- Το ΠΕΠ Δυτ. Ελλάδας 2007-2013 Σύμβουλος της ΓΓ Δυτ. Ελλάδας
- Η Περιφερειακή Στρατηγική για την Καινοτομία της Στερεάς Ελλάδας 1998-2004. Πρόγραμμα RIS GD XVI, Υπ. Οικονομίας
- Διερεύνηση των Κοινωνικοοικονομικών Επιπτώσεων της Δημιουργίας του Αεροδρομίου Ελ. Βενιζέλος (ΥΠΕΧΩΔΕ)
- Μελέτη Πυρόπληκτων Natura (ΥΠΕΧΩΔΕ)
- Μελέτη Ανάπτυξη Νησιωτικού Χώρου (ESPON, Υπ. Οικονομίας)
- ESPON Ελληνικό Παρατηρητήριο για την Χωροταξία (ESPON, Υπ. Οικονομίας)

- Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την Υλοποίηση της Δράσης «Ευρωπαϊκά Νησιά» - 1^ο Πρόγραμμα Δράσης για την Υλοποίηση της Χωρικής Ατζέντας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2008-09, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.
- Συμμετοχή στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Το Τμήμα έχει στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του ΠΜΣ. Παρακολουθεί τις εξελίξεις στο Διεθνή Ακαδημαϊκό Χώρο και τις ανάγκες της Ελληνικής Οικονομίας. Έχει συγκροτήσει Επιτροπή ΠΜΣ που λειτουργεί από τον Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών και εργάζεται συστηματικά σε ζητήματα

- εποπτείας του ΠΜΣ
- εποπτείας του Προγρ. Υποψ. Διδασκτόρων
- αντιμετώπισης τρεχόντων προβλημάτων
- παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων
- προετοιμασίας εισηγήσεων στη ΓΣΕΣ
- κωδικοποίησης προτάσεων για προσαρμογές του προγράμματος Σπουδών

Τα προβλήματα που εμφανίζονται αφορούν τις διαφορετικές οπτικές που έχουν μέλη ΔΕΠ για το ΠΜΣ και τις αντικειμενικές δυσκολίες, που αφορούν την αξιοποίηση της τρέχουσας χρηματοδότησης, την έλλειψη υποτροφιών και εξοπλισμένων χώρων για μετ. φοιτητές και υποψ. Διδάκτορες.

8. Διοίκηση Υπηρεσιών και Υποδομές

Οι διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος (3 άτομα της Γραμματείας) πασχίζουν να καλύψουν τις ανάγκες του ΠΜΣ. Σε μεγάλο βαθμό οι ελλείψεις αυτές καλύπτονται από την εθελοντική διοικητική εργασία του Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών. Τεχνικές Υπηρεσίες δεν διαθέτει το Πάντειο

Πανεπιστήμιο. Στο Τμ. Τεχνικών Υπηρεσιών εργάζεται ένας Πολιτικός Μηχανικός και ένας Πολιτικός Υπομηχανικός, σύνθεση ανεπαρκέστατη για το Πάντειο, άρα είναι μάλλον περιττό να συζητηθεί η αποτελεσματικότητα τους ως προς το Τμήμα και το ΠΜΣ. Το Τμήμα Μηχανοργάνωσης παρ' όλες τις προσπάθειες είναι ανεπαρκώς στελεχωμένο, με δυσμενείς συνέπειες στην εξυπηρέτηση των διοικητικών υπηρεσιών και στην αξιοποίηση νέων τεχνολογιών (χαρακτηριστικά παράδειγμα προβλήματα στην ηλεκτρονική πρόσβαση των μεταπτυχιακών φοιτητών αλλά και η αδυναμία κατάθεσης κλασματικού βαθμού όπως πχ 8,5).

Η χρήση των υποδομών και του εξοπλισμού γίνεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και με διαφάνεια. Το πρόβλημα των οικονομικών πόρων δεν αφορά ούτε στην αποτελεσματικότητα ούτε στη διαφάνεια διαχείρισης αλλά στην ουσιαστική αδυναμία έγκαιρης εκταμίευσης από τις οικονομικές υπηρεσίες του Παντείου, αλλά και προβλήματα στην προώθηση των διαδικασιών με αποτέλεσμα την συσσώρευση αχρησιμοποίητων ποσών.

9. Συμπεράσματα

Τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του ΠΜΣ είναι

α) ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Η σημαντική ερευνητική δραστηριότητα σε θέματα περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, περιβάλλοντος, χωροταξίας και οικονομικής ανάπτυξης
- Η συμμετοχή και ανάληψη της ευθύνης διοργάνωσης Επιστημονικών Συνεδρίων και Ημερίδων
- Η μακροχρόνια εμπειρία στην λειτουργία του ΠΜΣ δεδομένου ότι υπήρξε το πρώτο αναγνωρισμένο ΠΜΣ στην Ελλάδα (1975)
- Η λειτουργία των 2 ΕΠΙ και του Εργαστηρίου Οικονομικής Έρευνας και Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών του Τμήματος.

β) ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Η έλλειψη διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης
- Το πρόβλημα στην εκταμίευση των Πόρων λειτουργίας του ΠΜΣ

- Η απουσία Υποτροφιών Μεταπτυχιακών φοιτητών και Υποψ. Διδασκτόρων
- Η απουσία πόρων για την δημιουργία εξοπλισμένων χώρων εργασίας για Μεταπτυχιακούς Φοιτητές και Υποψηφίους Διδάκτορες.

Η επίλυση των προβλημάτων της χρηματοδότησης, της διοικητικής και τεχνικής στελέχωσης του ΠΜΣ, της παροχής υποτροφιών και της ανάπτυξης χώρων έρευνας των Μεταπτυχιακών Φοιτητών και των Υποψηφίων Διδασκτόρων, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων και την αντιμετώπιση των αρνητικών σημείων του ΠΜΣ. Και βέβαια, η διατήρηση του ήπιου ακαδημαϊκού κλίματος και η διασφάλιση της απαιτούμενης συναίνεσης της ακαδημαϊκής κοινότητας στις εκάστοτε επιχειρούμενες αλλαγές, κρίνονται επίσης κεφαλαιώδους σημασίας.